

Nader onderzoek
Vleermuis en steenmarter

Sangeldijk 7 Holten

Nader onderzoek vleermuis en steenmarter

Sangeldijk 7 Holten

Colofon

Abonnementhouder van de Nationale Databank Flora en Fauna

Uitgevoerd door: Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: N+L Landschapsonwerpers

Projectnummer en versie: 8187 versie 1.0	Status: Definitief
Auteur: [REDACTED]	Veldmedewerker(s): [REDACTED] e.a
Ligging projectgebied: Sangeldijk 7 Holten	Rapportdatum: 18-11-2025

Correspondentieadres:

Nobelstraat 7-5
7131PZ Lichtenvoorde

E: info@natuurbankoverijssel.nl

T: 0850-509852

Aansprakelijkheid

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde natuurwet- en regelgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Natuurbank Overijssel accepteert geen aansprakelijkheid ten aanzien van beslissingen die de opdrachtgever neemt naar aanleiding van het door Natuurbank Overijssel uitgevoerde onderzoek. Natuurbank Overijssel is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Natuurbank Overijssel; opdrachtgever vrijwaart Natuurbank Overijssel voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Inhoudsopgave

HOOFDSTUK 1	INLEIDING	4
1.1	Aanleiding.....	4
1.2	Onderzoeksvraag.....	4
1.3	Reikwijdte.....	4
HOOFDSTUK 2	HET ONDERZOEKSGBIED.....	5
2.1	Situering	5
2.2	Beschrijving van het onderzoeksgebied.....	5
HOOFDSTUK 3	METHODE	7
3.1	Vleermuizen	7
3.2	Steenmarter	8
3.3	Overige soorten.....	8
3.4	Onderzoekers	8
HOOFDSTUK 4	RESULTATEN.....	9
4.1	Vleermuizen	9
4.2	Steenmarter	9
4.3	Overige soorten.....	9
HOOFDSTUK 5	SAMENVATTING EN CONCLUSIES.....	10
5.1	Samenvatting.....	10
5.2	Conclusie	10

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Natuurbank Overijssel heeft opdracht gekregen de functie van enkele gebouwen op een agrarisch bedrijf aan de Sangeldijk 7 te Holten voor vleermuizen en steenmarter te onderzoeken. Dit onderzoek is uitgevoerd vanwege de voorgenomen sloop van deze gebouwen. Gericht aanvullend onderzoek naar deze dieren is noodzakelijk omdat de functie niet, of niet volledig, vastgesteld kan worden op basis van een visuele inspectie tijdens een verkennend natuurwaardenonderzoek.

Uit een verkennend natuurwaardenonderzoek, uitgevoerd op 15 mei 2025, kwam naar voren dat de aanwezigheid van een verblijfplaats van vleermuizen in de te slopen schuren niet uitgesloten kan worden. De gebouwen worden op basis van hetzelfde verkennend natuurwaardenonderzoek niet als potentiële verblijfplaats voor de steenmarter beschouwd, maar vanwege de grote (financiële) belangen dat de bebouwing tijdig gesloopt zijn, is besloten deze soort tevens te onderzoeken.

In voorliggend rapport worden de bevindingen van onderzoek naar de functie van de bebouwing voor vleermuizen en steenmarter gepresenteerd. Het onderzoek is uitgevoerd in de periode juni - september 2025.

In het kader van de zorgplicht (Art. 11.27, Bal) moet voorafgaand aan een ingreep, welke mogelijk negatieve effecten kan hebben op beschermde diersoorten, een effectbeoordeling plaats vinden. Omdat met een eenmalige visuele inspectie, de functie en betekenis van de aanwezige bebouwing voor vleermuizen, steenmarter en huismussen niet (volledig) vastgesteld kan worden, was gericht vervolgonderzoek noodzakelijk.

1.2 Onderzoeksvraag

Het onderzoek is uitgevoerd om antwoord te kunnen geven op de volgende onderzoeksvragen:

1. Bezetten vleermuizen een verblijfplaats in de te slopen bebouwing in het plangebied? Zo ja, welke soort, welke aantallen, welke functie heeft de verblijfplaats en waar bevindt zich de verblijfplaats?
2. Bezet de steenmarter een verblijfplaats in de bebouwing in het plangebied? Zo ja, in welk gebouw bezet de marter een verblijfplaats?

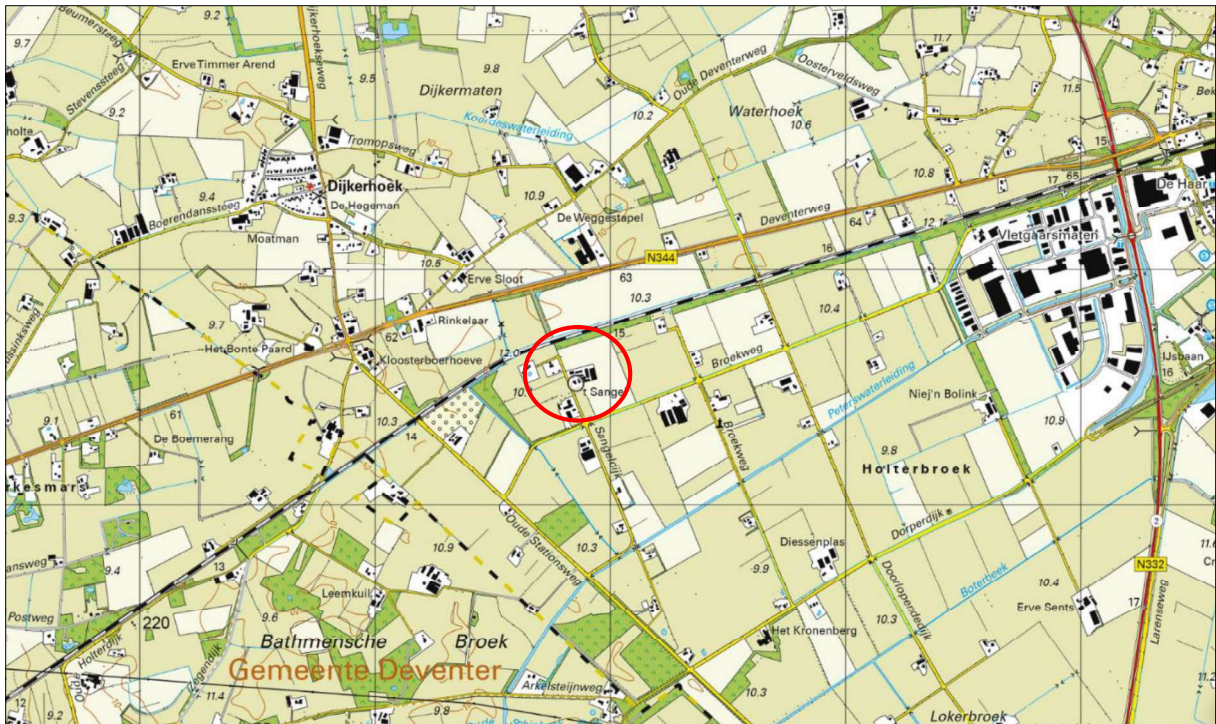
1.3 Reikwijdte

Voorliggend rapport is eenvoudig van opzet. Niet relevante informatie verkregen tijdens het onderzoek wordt niet meegenomen in dit rapport. Natuurbank Overijssel beseft dat natuuronderzoek kostbaar is en probeert de kosten voor de opdrachtgever zo laag mogelijk te houden, onder andere door het rapport kort en bondig op te stellen met uitsluitend de benodigde en relevante informatie zoals methode, verantwoording van de afgelegde bezoeken en weergave van de bevindingen.

HOOFDSTUK 2 HET ONDERZOEKSGBIED

2.1 Situering

Het plangebied is gesitueerd aan de Sangeldijk 7 te Holten, gemeente Rijssen-Holten. Het ligt circa 2,5 kilometer ten westen van de woonkern Holten en wordt omgeven door landelijk gebied. Op de onderstaande afbeelding wordt de globale ligging van het plangebied weergegeven op een topografische kaart.

Globale ligging van het plangebied. De ligging van het plangebied wordt met de rode cirkel aangeduid (bron: topotijdreis.nl).

2.2 Beschrijving van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied vormt een deel van een agrarisch erf en bestaat volledig uit bebouwing. Op het erf staan zes varkensstallen (waarvan er één met aanbouw van een overkapping), een schuur en een werktuigenberging. Met uitzondering van de werktuigenberging en de aanbouw van de overkapping beschikt alle bebouwing over gemetselde buitengevels met spouwmuur. De stallen en de schuur beschikken over damwandplaten betimmering aan de buitengevels. Ook de buitengevel van een bestaande schuur die vergroot wordt, is meegenomen in het onderzoek.

Op de onderstaande afbeelding wordt het onderzoeksgebied en de begrenzing van het onderzoeksgebied weergegeven met de gele begrenzing.

Met de gele lijn wordt de begrenzing van het onderzoeksgebied weergegeven (bron: ruimtelijkeplannen.nl).

In dit hoofdstuk wordt de toegepaste onderzoeksmethode verwoord.

3.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Voor het in kaart brengen van verblijfplaatsen van vleermuizen is zowel visueel als auditief geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingfunctie (type: Petterson D240x) is de echolocatie die vleermuizen uitzenden voor ons hoorbaar gemaakt. Wanneer op basis van frequentie, klank en ritme niet met 100% zekerheid de soort bepaald kon worden, is een opname gemaakt op een extern opname apparaat (type: Zoom H2n). Door de dieren ook zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld. Dit onderzoek is specifiek gericht op het in kaart brengen van verblijfplaatsen, soortsaanblijfsomstandigheden en gebiedsgebruik. Tijdens het onderzoek is ook gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (Pulsar Helion xq28). Een dergelijke camera is van grote meerwaarde bij het waarnemen van zwermende dieren tijdens het binnenvliegen, tijdens de baltsperiode en voor het waarnemen van vleermuizen met een extreem zachte sonar, zoals de gewone grootvleermuis.

Het onderzoek is opgezet om duidelijkheid te krijgen over de functie van het gebouw in het onderzoeksgebied als verblijfplaats voor vleermuizen. Het onderzoek is afgestemd op het mogelijk voorkomen van alle gebouwbewonende soorten. Het gebouw lijkt geschikt als zomer-, kraam- en paarverblijfplaats. De bebouwing wordt niet geschikt geacht als (massa) winterverblijfplaats voor gewone dwergvleermuizen vanwege het ontbreken van meerlaagse bebouwing (>2 bouwlagen) of bebouwing met veel bouwmassa. De inschatting van de geschiktheid van de bebouwing als massa-winterverblijfplaats wordt ook door het bevoegde gezag (provincie) toegepast.

Aanpassing vleermuisprotocol 2025

In februari 2025 is het vleermuisprotocol aangepast. Deze aanpassing treft uitsluitend onderzoek naar meervleermuizen om de omgeving van bekende kraamverblijven en mannengroepen en onderzoek naar paarverblijfplaatsen van deze soort. Voor paarverblijf- & zwermplaatsen is de definitie van de objecten aangepast, de inspanning is niet bedoeld voor gebouwen zoals woonhuizen, maar denk hier aan bruggen, sluizen, gemalen, elektriciteitshuisjes, boomholtes, vleermuiskasten, stadsmuren, bunkers, meerpalen, ijskelders, forten, verlaten gebouwen, schoorstenen, putten, etc.

De aanpassing bestaat uit het uitvoeren van extra bezoeken, indien de onderzoekslocatie in de directe omgeving van een bekende kraamkolonie ligt, en een ochtendronde in juli in de buurt van een mannengroep. Onderzoek naar een paarverblijfplaats start vanaf zonsondergang.

Het geactualiseerde protocol schrijft nu ochtendonderzoek voor in plaats van avondonderzoek. In gebieden nabij kraamkolonies zijn twee ochtendrondes verplicht in de kraamperiode. In zowel de rode gebieden (kraamkolonies) als de blauwe gebieden (mannenverblijven) is een extra ochtendronde in juli nodig voor het opsporen van satelliet verblijfplaatsen. Onderzoek naar paarverblijfplaatsen hoeft niet plaats te vinden bij door mensen bewoonde objecten, zoals woningen en appartementengebouwen.

De onderzoekslocatie ligt niet nabij een bekende kraamkolonie, maar wel in de buurt van een mannengroep van meervleermuizen (NDFF, 2025). Het onderzoek hoeft daarom niet afgestemd te worden op mogelijke aanwezigheid van een kraamkolonie meervleermuizen, maar wel op de mogelijkheid van een satelliet- en paarverblijfplaats.

Voor het in beeld brengen van de betekenis van de bebouwing voor vleermuizen zijn vijf verschillende bezoeken aan het onderzoeksgebied gebracht. De bezoeken in juni en juli zijn uitgevoerd voor het in kaart brengen van kraam- en zomerverblijven, de bezoeken in augustus en september zijn uitgevoerd in verband met onderzoek naar paarverblijfplaatsen.

Het erf grenst aan de westzijde aan openbare weg en aan de overige zijden aan agrarisch cultuurland. Alle vleermuizen die een verblijfplaats in het plangebied bezetten, zullen het erf vanaf de westzijde verlaten en het erf opvliegen via deze route. Door goed te letten op weg- of aanvliegende vleermuizen, kan de aanwezigheid van een verblijfplaats op het erf met zekerheid vastgesteld worden.

Door deze onderzoekers strategisch te positioneren, kunnen alle in- en uitvliegende dieren waargenomen worden. Ook kunnen zo vliegpatronen ontdekt worden. Vliegpatronen kunnen een sterke aanwijzing zijn voor de aanwezigheid van een kolonie in de omgeving. Eén onderzoeker heeft het onderzoek in de kraamtijd uitgevoerd.

In onderstaande tabel worden de verschillende bezoekdata weergegeven.

<i>Datum</i>	<i>Tijd</i>	<i>Zon onder/op*</i>	<i>Aantal onderzoekers</i>	<i>Weersomstandigheden</i>
04-06-2025	21:45-00:17	21:50 uur	2	Droog, 16 °C, matige wind, bewolkt
28-06-2025	21:55-00:28	22:00 uur	2	Droog, 21 °C, zwakke wind, half bewolkt
10-07-2025	02:25-05:27	05:25 uur	2	Droog, 12 °C, matige wind, half bewolkt
22-8-2025	20:44-23:45	20:44 uur	1	Bewolkt, droog, zwakke wind 18 °C
15-9-2025	19:49-22:50	19:49 uur	1	Bewolkt, droog (na buien overdag), zwakke wind, 17 °C

Bezoekschema vleermuisonderzoek (*bron: www.knmi.nl)

3.2 Steenmarter

Er bestaat geen goedgekeurd onderzoeksprotocol voor onderzoek naar verblijfplaatsen van steenmarters. Onderzoek met behulp van cameravallen is geschikt om de aanwezigheid van het dier op locatie vast te stellen, maar daarmee wordt nog geen verblijfplaats in de gebouwen vastgesteld. Steenmarters verlaten de verblijfplaats in de avondschemering en steken daarbij vaak open ruimtes, zoals verharding, over. Ook lopen ze niet zelden over het dak van het gebouw of wordt hun aanwezigheid verraden door alarmerende vogels, in het bijzonder merels. Jonge steenmarters zijn vrij luidruchtig. Niet alleen maken ze vaak sociale geluiden, ze maken als ze ouder zijn 's avonds en 's nachts ook veel stommelgeluid tijdens het ravotten. Tenslotte verraden de dieren zich vaak door prooiresten en uitwerpselen die zichtbaar of goed te ruiken zijn.

Tijdens alle bezoeken aan het plangebied is gelet op steenmarters in het plangebied. Er is daarbij gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (Helios Pulsar xq45). Onderzoekers zijn drie maal in de schemering en twee maal in de avond in het onderzoeksgebied geweest. Tijdens alle bezoeken zijn ook de toegankelijke gebouwen visueel geïnspecteerd op sporen van steenmarters.

Deze aanwezigheid van deskundigen op het erf, moet voldoende inzicht verschaffen in de aan- of afwezigheid van een verblijfplaats in het gebouw.

3.3 Overige soorten

Tijdens het onderzoek wordt uiteraard ook gelet op andere beschermde soorten welke een verblijfplaats kunnen bezetten in gebouwen, zoals huismus, steenuil en kerkuil.

3.4 Onderzoekers

Natuurbank Overijssel beschikt over een team deskundige veldbiologen. Zij hebben aantoonbare kennis en ervaring met het uitvoeren van veldbiologisch onderzoek. Alle veldbiologen hebben een interne training van ervaren onderzoekers gehad en hebben meerdere jaren ervaring met dit type werk. De meeste veldbiologen zijn naast hun werk voor Natuurbank Overijssel ook in hun eigen tijd actief in één of meerder onderzoeken in het kader van het Netwerk Ecologische Monitoring. Alle veldbiologen van Natuurbank Overijssel voldoen aan de eisen die gesteld worden aan dit type werk.

HOOFDSTUK 4 RESULTATEN

4.1 Vleermuizen

Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat vleermuizen een verblijfplaats bezetten in de gebouwen in het onderzoeksgebied.

Tijdens alle bezoeken zijn 1-2 foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen langs de Sangeldijk. Deze dieren foerageerden heel af en toe kortstondig in het onderzoeksgebied. Er zijn geen directe aanwijzingen gevonden dat vleermuizen een verblijfplaats in de te behouden gebouwen op het erf bezetten.

4.2 Steenmarter

Er is geen verblijfplaats van de steenmarter in het onderzoeksgebied vastgesteld. Er is tijdens het onderzoek in het geheel geen steenmarter waargenomen.

4.3 Overige soorten

Er zijn in de gebouwen geen voortplantings- of rustplaatsen van beschermde soorten vastgesteld, anders dan reeds vermeld in de quickscan natuurwaardenonderzoek.

HOOFDSTUK 5 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

5.1 Samenvatting

In 2025 zijn enkele gebouwen aan de Sangeldijk 7 te Holten onderzocht op de aanwezigheid van een verblijfplaats van vleermuizen en steenmarter. Het onderzoek is uitgevoerd conform het daarvoor geldende onderzoeksprotocol (vleermuizen) of volgens eigen inzicht (steenmarter).

Er is geen verblijfplaats van vleermuizen in het onderzoeksgebied vastgesteld en er is geen verblijfplaats van de steenmarter vastgesteld in het onderzoeksgebied. Ook zijn geen beschermde waarden vastgesteld, anders dan reeds benoemd in de quickscan natuurwaardenonderzoek.

5.2 Conclusie

Er hoeft bij de sloop van de gebouwen geen rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van een verblijfplaats van vleermuizen of steenmarter.

Geraadpleegde bronnen

Kennisdocument huismus (BIJ12)
Kennisdocument gierzwaluw (BIJ12)
Kennisdocument steenuil (BIJ12)
Kennisdocument Laatvlieger (BIJ12)
De steenmarter. KNNV Uitgeverij.

Internet:

www.sovon.nl

www.kadaster.nl

Vleermuisprotocol 2021, versie februari 2025